

66

FI

FACTS

Euroopan työterveys- ja työturvallisuusvirasto

ISSN 1681-2174

Vaarojen varominen työssä – Neuvoja nuorille

Se voisi tapahtua sinulle

Jos joudut työssäsi tapaturmaan tai terveytesi vahingoittuu, saatat joutua kärsimään seurauksista koko loppuelämäsi. Sinulle voi tapahtua jotain ikävää jopa ensimmäisenä työpäivänäsi. Useimmat tällaiset onnettomat tapaukset voidaan kuitenkin välttää.

Koska olet nuori työn aloittava henkilö, voit olla suuremmissa vaaroissa kuin vanhemmat työtoverisi. Työ ja työpaikka ovat sinulle uusia, joten sinulla ei ole kokemusta tästä työstä ja niistä terveys- ja turvallisuusriskeistä, joita siihen voi liittyä. Sinulla on oikeus turvallisiin ja terveyden kannalta moitteettomiin työoloihin. Tähän kuuluu myös tarvittava opetus ja ohjaus sekä oikeus tehdä kysymyksiä ja ilmoittaa asioista, jotka sinusta näyttävät vaarantavan turvallisuuden. Jos olet alle 18-vuotias, laki kieltää sinua tekemästä tiettyjä vaarallisia töitä kokemuksen puutteen ja mahdollisen kypsymättömyyden vuoksi. Tämä tiedote kertoo työpaikan riskeistä. Toisessa tiedotteessa on enemmän neuvoja oikeuksistasi ja vastuustasi.

EU:n tilastojen mukaan työssä vahingoittuminen on nuorten, 18–24-vuotiaiden keskuudessa 50 prosenttia yleisempää kuin missään muussa ikäryhmässä.

- Eräs 18-vuotias asentajajarjoittelija kuoli 4 päivää sen jälkeen, kun hän oli joutunut liekkeihin; hän oli auttanut esimiestään kaatamaan bensiinin ja dieselöljyn sekoitusta jätesäiliöön, kun bensiini räjähti.

Tapaturmien vaara ei ole ainoa riski, vaan myös terveytesi saattaa vahingoittua:

- Kampaajajarjoittelijalle tuli reaktioita aineista, joita hänen oli käytettävä. Hänen käsiinsä tuli haavoja ja rakkuloita, niin ettei hän voinut edes käyttää veistä ja haarukkaa, ja hänen oli luovuttava työpaikastaan.

Tällaisten tapaturmien ja terveyshaittojen syitä ovat muun muassa turvallisuutta vaarantavat varusteet, stressaavat olot, nopeatahtinen työ, ohjauksen ja valvonnan puute sekä menettelyohjeiden ja tarkastusten puute. Sitä paitsi alle 18-vuotiailla tapaturmat ovat paljon todennäköisempiä työssä, jonka tekemisen laki kieltää heiltä.

Miten voit työskennellä turvallisesti (!):

- Älä suorita mitään tehtävää, ennen kuin olet saanut siihen kunnollista ohjausta.
- Jos koet saaneesi liikaa tietoa liian nopeasti, pyydä esimiestäsi selittämään asiat hitaammin ja toistamaan ohjeet.

- Älä lähde työskentelyalueeltasi, ennen kuin sinua pyydetään tekemään niin. Muissa paikoissa voi olla erityisiä vaaroja, joista et tiedä, kuten esimerkiksi riippuvia sähköjohtoja, liukkaita lattioita tai myrkyllisiä kemikaaleja.
- Jos olet epävarma jostakin, kysy ensin joltakulta. Esimies tai työtoveri voi auttaa sinua välttämään työtapaturman.
- Älä epäröi pyytää lisää ohjausta.
- Käytä asianmukaisia henkilökohtaisia suojavarusteita, esimerkiksi turvajalkineita, kypärää tai käsineitä. Varmistu siitä, että tiedät, milloin suojavarusteita on käytettävä, mistä ne löytyvät, miten niitä käytetään ja miten niistä huolehditaan.
- Ota selvää, mitä hätätilanteessa on tehtävä, olipa sitten kyseessä palohälytys, sähkökatko tai muu tilanne.
- Ilmoita kaikista tapaturmista välittömästi esimiehellesi. Ilmoita niistä myös työsuojeluvaltuutetulle.
- Älä jätä huomiotta varhaisia merkkejä ongelmista kuten päänsärky, kivut ja säröt, huimaus, ihon kutiaminen tai silmien, nenän tai kurkun ärsytys. Jos työpaikalla on lääkäri, sairaanhoitaja tai muuta työterveyshenkilöstöä, ilmoita asiasta heille. Jos käyt omalla lääkäriilläsi tällaisen vaivan vuoksi, kerro hänelle, mitä työtä teet.
- Noudata saamiasi neuvoja ja ohjeita. Tähän kuuluvat myös taukojen pitäminen, tuolisi säätäminen kunnolla ja suojavarusteiden pitäminen.

(!) Mukautettu aineistosta osoitteessa <http://www.ccohs.ca/youngworkers/>.

Kysymyksiä esimiehelle

- Mitkä ovat työni vaarat ja riskit (²)?
- Saanko työsuojelukoulutusta ja milloin?
- Mitä minun on tehtävä suojellakseni itseäni, onko joitakin turvavarusteita, joita minun olisi käytettävä?
- Mitä minun pitää tehdä hätätilanteessa? Saanko koulutusta?
- Keneltä kysyn, jos minulla on kysyttävää turvallisuudesta? Miten ilmoitan tapaturmasta tai terveysongelmista tai jos huomaan jotakin olevan väärin?
- Mitä teen, jos vahingoitun? Kuka antaa ensiapua?

Mitä sinun olisi varottava (³)?

- **Liukastumiset ja kompastumiset** – ne ovat yleisin tapaturmien syy ja johtuvat tilanahtaudesta, työpaikan epäjärjestyksestä, nesteiden liikkumisesta lattialle, alhaalla riippuvista johdoista tai vahingoittuneista lattioista.
- **Koneet ja laitteet** – monet tapaturmat johtuvat huollon laiminlyönneistä, suojusten puutteesta, ohjauksen puutteesta, sähkövioista, jotka voivat aiheuttaa palovammoja tai tulipaloja tai olla hengenvaarallisia, ja siitä, että yritetään laittaa konetta paikoilleen pysäyttämättä sitä ja irrottamalla sitä virtalähteestä. Vaarallisia koneita on yhtä lailla ravintoloiden keittiöissä kuin tehtaissa.
- **Taakkojen nostaminen** – jos taakat ovat raskaita tai epävakaita, jos niitä nostetaan epämukavalla tavalla ja jos apuvälineitä kuten kärryjä ei ole käytettävissä.
- **Toistuva, nopeatahtinen työ, varsinkin hankalissa asennoissa ja ilman riittäviä taukoja**, voi aiheuttaa särkyjä, kipuja ja vahinkoa lihaksille ja nivelille (liikuntaelimistön vaivat). Esimerkkejä tästä ovat tehtaan liukuhihnatyö, valintamyymälän kassan työ tai tietokoneen näppäimistön tai hiiren käyttö.
- **Melu** – liian korkea melutaso voi vahingoittaa kuuloasi, joskaan et välttämättä ole siitä tietoinen, koska se tapahtuu hitaasti. Vahinkoa ei voida koskaan korjata. Muita fyysisiä vaaroja ovat ääriä ja säteily.
- **Kemikaalit** – mukaan lukien yleiset puhdistusnesteet, maalit, kampaamotuotteet ja pöly. Työssä käytettävät aineet voivat aiheuttaa rumentavia allergisia ihottumia, pysyvän astman, syöpää tai synnynnäisiä vikoja. Ne voivat vaikuttaa maksaan, hermojärjestelmään ja vereen.
- **Stressi** voi aiheutua siitä, miten työskentelysi on järjestetty – epärealistinen työtaakka, vastuualueiden epäselvyys, liiallinen paine. Stressi voi myös johtua työpaikkakiusaamisesta esimiesten tai työtoverien taholta.
- **Väkivalta** – jos olet tekemisissä yleisön kanssa. Siihen sisältyvät solvaaminen ja fyysiset hyökkäykset. Se ei todellakaan ole vain "osa työtä".
- **Työympäristö** – kuumuudesta tai kylmyydestä johtuva epämukavuus ja äärimmäisistä lämpötiloista johtuvat vakavammat ongelmat, huono valaistus jne.

(²) Vaara on mikä tahansa tekijä, joka voi aiheuttaa sairauden tai vamman. Riski on sen toteutumisen todennäköisyys.

(³) Mukautettu aineistosta osoitteesta http://www.tuc.org.uk/tuc/rights_worksafe.cfm.

Työn laji	Esimerkkejä vaaroista
Siivous	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Puhdistustuotteiden myrkylliset kemikaalit ➤ Terävät esineet roskien joukossa ➤ Liukastumis- ja kaatumisvaara
Ateriapalvelut, ravintolat, pikaruokapaikat	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Liukkaat lattiat ➤ Kuumat keittovälineet ➤ Terävät esineet
Kaupat/myyntityö	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Fyysinen väkivalta ja solvaukset asiakkaiden puolelta ➤ Raskaiden kuormien nostaminen ➤ Seisaallaan olo pitkiä aikoja
Toimistotyö	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Huono tietokone työaseman suunnittelu ➤ Huonot istuimet ➤ Stressi ➤ Kiusaaminen
Hoitotyö	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Saastunut veri ja ruumiin eritteet ➤ Nostaminen ja hankalat asennot ➤ Fyysinen väkivalta ja solvaukset ➤ Liukastumis- ja kaatumisvaara
Kampaamotyö	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Hankalat työskentelyasennot ➤ Seisaallaan olo pitkiä aikoja ➤ Allergioita aiheuttavat kemikaalit hiustenhoitotuotteissa
Tehdastyö	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vaaralliset koneet ➤ Nopeatahtinen työ ➤ Liukastumis- ja kaatumisvaara ➤ Kuljetuksiin (esimerkiksi nostotrukilla) liittyvät vaarat

Tiedä oikeutesi ja toimi vastuullisesti

Sinulla on työssäsi oikeuksia:

1. Oikeus tietää.
2. Oikeus osallistua.
3. Oikeus kieltäytyä työstä, joka ei ole turvallista.

Työ ei ole peliä, ja sinulla on työssä velvollisuuksia, esimerkiksi

- tehdä työnantajasi kanssa yhteistyötä työsuojeluasioissa
- noudattaa turvaohjeita itsesi ja työtoveriesi suojaamiseksi
- käyttää tai pitää ylläsi suojavarusteita.

Ota selvää nuorten työsuojelusta viraston nettiosoitteesta <http://ew2006.osha.eu.int/> ja yksittäisistä vaaroista ja riskeistä eri työpaikoilla osoitteesta <http://osha.eu.int>

Suomesta tietoja nuorten töistä löytyy työsuojelupiirien nettisivustolta: http://www.tyosuojelu.fi/fi/nuoret_tyontekijat/58

ja työministeriön sivustolta: http://www.mol.fi/mol/fi/02_tyosuhteet_ja_lait/01_tyosuhteet/06_nuoret/index.jsp

Työsuojelutietopankin sivustolta löytyy kattava linkkikokoelma nettiosoitteisiin, joissa käsitellään mm. nuorten työasioita, osoitteesta: http://fi.osha.eu.int/good_practice/nuoretjatyo

Euroopan työterveys- ja työturvallisuusvirasto

Gran Vía 33. E-48009 Bilbao
P. (34) 944 79 43 60, f. (34) 944 79 43 83
Sähköposti: information@osha.eu.int

© Euroopan työterveys- ja työturvallisuusvirasto. Jäljentäminen on sallittua, mikäli lähde mainitaan. Printed in Belgium, 2006.